

NOVINY

7. VYDANIE 2021

NEPREDAJNÉ

VEĽKOSLIVNICKÉ

OFICIÁLNY OBČASNÍK OBCE VEĽKÝ SLIVNÍK

Vážení občania,

ďalší rok je za nami, rok poznačený pandemiou nesúcou sa nad našimi životmi či už v práci, v rodine aj v priateľstvách.

Pre mnohých z nás bol ťažkým obdobím skúšok ako sa dokážeme vysporiadať s rôznymi obmedzeniami a opatreniami, stratou blízkych, či stratou zamestnania ale pri tom nezabudnúť byť človekom voči ostatným aj keď nie všetci zdieľame jeden názor na vec, na túto situáciu.

Prajem nám všetkým, aby sme toto obdobie zvládali s ľudskosťou a pochopením a dokázali nielen počas sviatkov Vianoc a Nového roka byť milí a tešiť sa, ale uchovať v sebe túto radosť aj počas celého nasledujúceho roka 2022.

Jana Sabolová
starostka obce

Obec v roku 2021

Rok 2021 nám napriek pandémie priniesol veľa výziev a práce na našej obci.

Testovania

Od januára až do mája tohto roka sme absolvovali prípravu a hromadné testovanie obyvateľov obce na COVID 19 celkovo 8 krát. Pracovný tím tvorili zamestnanci obce, zdravotné sestry a administrátorky z obce. Na dezinfekciu dohliadali dobrovoľní hasiči obce. Testovania sa uskutočňovali v priestoroch pred a v MŠ. Postupne sme si vytvorili vhodné podmienky, získali rutinu lebo zloženie tímu sa menilo iba v závislosti od služieb zdravotných sestier – Jarky Gajdošovej a Danky Štefanovej, ktoré nás štekli v nose. Každý už vedel, čo je jeho práca a vy, občania ste boli stále disciplinovaní tak to išlo plynule. Vďaka patrí všetkým, ako celému tímu tak aj vám. Na preventívu sme našim dôchodcom zabezpečili balíčky s vitamínmi a respirátory, ktoré sa stali bežnou súčasťou nášho života.

Hasičská zbrojnica a DHZO

V jarných mesiacoch sme dokončovali hasičskú zbrojnicu. Práce vykonával dodávateľ

stavby firma JOSIM s.r.o a dobrovoľní hasiči a hasičky, ktorí pracovali na vnútorných priestoroch zbrojnice ako aj na úprave priestranstva pred zbrojnicou, za čo im patrí veľká vďaka. Celkové náklady na hasičskú zbrojnicu boli vo výške 45 234,19 eur, dotácia z Ministerstva vnútra SR bola obci poskytnutá vo výške 30 000 €, obec zo zdrojov úveru dofinancovala 15 234,19€. Hasičskú zbrojnicu sme 4.7.2021 slávnostne skolaudovali a uviedli do prevádzky spolu s novým hasičským vozidlom IVECO DAILY, ktoré obec dostala do výpožičky taktiež od Ministerstva vnútra SR. Slávnostne posvätil zbrojnicu aj vozidlo náš nový kňaz Peter Čigáš, spolu s kaplánom Petrom Rusnákom za účasti riaditeľa Okresného riaditeľstva HAZZ Ing. Ľubomíra Todora, tajomníčky ÚZO DPO SR Prešov Márie Humeňanskej a predsedu ÚZO DPO SR Prešov Mareka Angeloviča a ďalších členov DPO SR z okolitých obcí. Na organizácii slávnosti sa spolupodieľali starostka obce, dobrovoľní hasiči, poslanci aj zamestnanci obce, aby pripravili pre Vás nielen samotné otvorenie a prehliadku hasičskej techniky ale aj ďalší program na školskom dvore. Poľovníci spolku Bučina navarili pre Vás chutný guláš a skupina BRAVO sa v závere večera postarala o

zábavu. Bolo to príjemné podujatie zastrešené aj Miestnou akčnou skupinou MAS Stráže, ktorej je obec členom. MAS Stráže pokryla časť nákladov na toto podujatie a prezentovala sa formou reklamných predmetov. Vozidlo Iveco Daily v hodnote 114 000 € sme dostali do výpožičky na 5 rokov, počas ktorých sme povinný dodržiavať zmluvné podmienky, pravidelne vozidlo servisovať a zabezpečovať, aby Dobrovoľný hasičský zbor obce a jeho členovia mali potrebné školenia, zúčastňovali sa na odbornometodických školeniach, boli vybavení osobnými ochrannými pomôckami a boli aktívnou zložkou v obci, nielen pri zasahovaní pri požiaroch, ale aj inak nápomocní obyvateľom obce.

Členovia Dobrovoľného hasičského zboru obce, ktorí sú oprávnení používať hasičskú techniku a všetku výstroj musia byť vyškolení – absolvovať minimálne základnú prípravu a v prípade funkcie veliteľa alebo strojníka musia mať odbornú spôsobilosť, ktorú získajú odbornou prípravou.

ODPADY - Zberné miesto

Na pozemku pri starej škole sme vytvorili zberné miesto, ktoré bude slúžiť na dočasné uloženie rôznych druhov odpadov pre obyvateľov obce. Zberné miesto sme oplotili a určili prevádzkové hodiny, aby ho mohli využívať obyvatelia obce nie cudzí občania. Zároveň sme oddelili plochu detského ihriska pred starou školou od kontajnerov a odpadov. Zberné miesto vám zabezpečí možnosť odovzdať vaše odpady na miesto, kde sa vytriedia a vyvezú aby v katastri obce nevznikali čierne skládky odpadov z našich domácností. Zberné miesto môžete využiť počas pracovného týždňa od 8:00 do 12:00 hod. a v sobotu od 11:00 do 15:00 hod. v zimnom období a v letnom to bude v sobotu od 13:00 do 17:00 hod. Zamestnanec obce má na starosti otváranie

a zatváranie zberného miesta a dohliada na správne triedenie odpadov a udržiava poriadok. Na zbernom mieste separujeme a vyvážame drevný odpad, železo, pneumatiky a elektroodpad. Do veľkoobjemového kontajnera môžete vyvážať všetky veľkoobjemové odpady, ktoré neviete vytriediť do skla, plastov alebo papiera. Zvyčajne to sú matrace, koberce, linoleá a iný odpad. V rámci mesačných vývozov plastov, skla a papiera ak Vám nestačia smetné nádoby, si môžete na obecnom úrade vyzdvihnúť vrecia bezplatne. Čo sa týka plastov, smetiari Vám zoberú pri zbere aj plasty väčších rozmerov, ktoré sa nevmetia do nádoby ak ich necháte vedľa (napr. plastové nádoby – vedrá, lavóry, plastové stoličky, stoly aj plastové hračky väčších rozmerov). Čím väčšie množstvo odpadov vytriedime, tým nižší je potom poplatok na skládke za komunálny odpad, čo nám umožňuje udržať výšku poplatku za odpad na osobu a rok vo výške 16,04 €. V prípade, že sa separácia odpadov zníži budeme platiť za komunálny odpad viac, čo sa premietne aj do poplatku za odpad. Za posledné 3 roky naša separácia stúpa, k čomu prispela možnosť vývozu dreva, železa a elektroodpadov a tiež výkup papiera.

Náklady na zriadenie zberného miesta činili 3657,22 €.

Obecný park Mirabelka

Tento rok bol úspešný nielen pre hasičov, ktorí si prišli na svoje a získali hasičskú zbrojnicu aj nové auto, ale úspech mal aj projekt Obecný park Mirabelka, ktorý podporila Slovenská agentúra životného prostredia sumou 5 000 €. Zo zdrojov obce sme dofinancovali 1788,55 €. Na parcele školskej záhrady sme za tieto peniaze vytvorili svojpomocne so zamestnancami obecného úradu a jednej brigády s dobrovoľníkmi hodnotný

environmentálny projekt so symbolikou našej obce, kde sme v štrkovom erbe vysadili tri slivky a v priestore parku umiestnili lavičky zhotovené z pôvodných stromov záhrady. Tento park má hneď niekoľko významov a to udržiavanie zrážkových vôd v území, zachovanie prírodného dedičstva vysadením lokálnych druhov stromov a rastlín pre ďalšie generácie, náučný charakter pri poznávaní jednotlivých druhov rastlín a ich využitia. Verím, že v budúcnosti bude tento park miestom na oddych a načerpanie dobrej energie a svojou jedinečnosťou v regióne bude pozitívne reprezentovať našu obec. V nasledujúcom roku 2022 sa budeme snažiť získať ďalšie dotácie na dobudovanie altánku a vstupnej brány, prípadne obohatenie parku náučným chodníkom s informačnými tabuľami a zakomponovaním včelstva v parku.

Ihrisko za zbrojnicou

V roku 2021 sa nám nepodarilo získať dostatočné finančné prostriedky na realizáciu a dokončenie ihriska. Prešovský samosprávny kraj nám poskytol dotáciu vo výške 1 700 € (žiadali sme 10 000 €) čo pokrylo len zlomok nákladov na realizáciu drenáží, vsakovacej jamy a oporného múra. Obec dofinancovala z kontokorentného úveru 5830,11 €. Starostka obce na stretnutí s predsedom PSK Ing. Milanom Majerským dostala príslub podpory z výzvy predsedu PSK na rok 2022 vo výške 5000 € na dobudovanie ihriska. To však na úplné dokončenie nepostačí, ale zasa sa môžeme pohnúť o krok ďalej. Samozrejme ak budú v roku 2022 vyhlásené výzvy na dobudovanie športovej infraštruktúry zapojíme sa, aby sme získali finančné prostriedky a mohli v našej obci ihrisko zrealizovať.

Chodník v obci

V roku 2019 sme žiadali o dotáciu na vybudovanie chodníka v obci prostredníctvom MAS Stráže. Tento projekt bol vyhodnotený a podporený až tohto roku fin. čiastkou 37 371,17 €. Aj keď oznámenie o schválení dotácie prišlo na obec v máji, realizovať sme mohli až po podpise zmluvy obce s PPA, ktorá je poskytovateľom finančných prostriedkov, ktorá nadobudla účinnosť až 29.10.2021. Starostka s dodávateľom stavby komunikovala už od mája o realizácii a hneď po účinnosti zmluvy firma nastúpila na vykonávanie prác na chodníku.

Samozrejme ako na každej stavbe sme sa museli popasovať s odchýlkami v rozpočte a

vznikli aj práce navyše a zmeny, ktoré musíme dofinancovať nad objem dotácie. Bude to však iba malá čiastka oproti tomu, koľko finančných prostriedkov sme získali z dotácie. Čo sa týka chodníka k Demjate, budeme pracovať na tom, aby sme pripravili všetky potrebné podklady a dokumenty na to, že v prípade výzvy na dotáciu budeme môcť požiadať finančné prostriedky a pokračovať v budovaní chodníka.

Naša obec je jednou z tých, ktorá má finančné prostriedky na bežný chod obce – čo je osvetlenie, vodovod, Materská škola, prevádzka obecného úradu nie na investičné aktivity. Každá investičná aktivita je podmienená získaním dotácie, ktoré sa snažíme získať dôslednou a včasnou prípravou podkladov na obecnom úrade. Nie každá žiadosť výjde, nie každá je podporená no za každou žiadosťou je kopec práce. V roku 2021 výška prostriedkov získaných pre obec dotáciami bola 44 071,17 € a hasičské auto v hodnote 114 000 €.

Mnohí občania nie sú spokojní s cestami v obci, myslia si, že na úkor ciest sa budujú iné projekty, no to nie je pravda. Ako som už vyššie uviedla, pracujeme na tom, na čo získame dotácie. Pokiaľ nie je vyhlásená výzva na cesty – miestne komunikácie, nemáme zdroje na ich realizáciu. Pre Vašu informáciu na jar tohto roku mi vypracovala firma Asfaltér ponuku na nový asfalt na okruh okolo obecného úradu a kostola, ktorý je najviac zničený a cena pokládky asfaltu bola 30 000 € a toľko vlastných prostriedkov obec nemá. V roku 2022 PSK zrealizuje rekonštrukciu cesty III. triedy – t. j. hlavnej cesty cez obec vedúcu od Malého Slivníka do Demjaty – príslub som dostala na pracovnom stretnutí s predsedom PSK Ing. Milanom Majerským v novembri tohto roka. Už teraz pracujeme na projekte rozšírenia vodovodnej siete na pozemky medzi Materskou školou a zákrutou do Malého Slivníka. V novembri sme podali žiadosť na projekt Zníženia energetickej náročnosti budovy obecného úradu. V prípade vyhlásenia výzvy sme pripravení znova žiadať o

finančné prostriedky na zateplenie a fasádu na MŠ, ktorú sme žiadali aj tento rok no neuspeli sme.

Vážení občania, na záver tohto informačného občasníka chcem poďakovať všetkým, ktorí svojou prácou prispeli k rozvoju našej obce v tomto roku rôznym spôsobom. Nebudem menovať, dobrých ľudí bolo počas roka veľa a každý kto úprimne pomohol vie, že táto vďaka patrí aj jemu.

Jana Sabolová
starostka obce

Rok v materskej škole

Naša materská škola z vnútra dýcha teplom rodinného prostredia, ktoré sa každým dňom snažíme dávať všetkým našim deťom. Chceme, aby deti mali v škôlke pocit bezpečia a rodičia zasa spokojnosť, keď nám každý deň odovzdajú do rúk svoju milovanú ratolesť.

Tento ťažký covidový rok sa blíži pomaly ku koncu a my si spomíname na školský rok, ktorý ubehol ako voda. Veľa obmedzení prekazilo naše plány počas celého roka. Žiadne vystúpenie pre rodičov a verejnosť sa nemohlo konať a na deň Matiek a Deň úcty k starším sme len mohli poslať našim mamičkám a starým rodičom darček s vrúcnyim prianím a odkazom, že ich veľmi ľúbime.

Každé ročné obdobie sa mení krajina nielen vonku ale aj v našej škôlke. Vždy sa snažíme naučiť deti niečo nové a zaujímavé. Učíme sa o svojej rodine, kto do nej patrí a na kom nám v živote záleží. Spoznávame nových kamarátov, učíme sa s nimi hrať a zároveň poznávať pravidlá nielen hier ale aj správania. Jeseň nás učí pozorovať prírodu jesennými prechádzkami do nášho okolia, poznávať lesné plody, kríky, zbierať šípky na dobrý čajík na zimu. Pozorujeme vás, ako pracujete v záhradách a učíme sa o rôznych plodinách, ovocí a zelenine.

December zas príde rýchlo a my sa vždy tešíme na Mikuláša, ktorý na nás nikdy nezabudne. Naša škôlka sa rozžiari nielen vianočným stromčekom, výzdobou a svetielkami ale aj rozžiarenými očkami našich najmenších. Tá radosť je neopísateľná a v tejto smutnej dobe naozaj vzácna. Spievame koledy, učíme sa o zvieratkách v zime, krmíme vtáčikov na našej školskej záhrade. Vieme kde patríme, ako sa volá naša dedinka a náš kraj. Vieme aké profesie majú naši

rodičia a čo sú hviezdy a planéty vo vesmíre.

A keď príde jar, sadíme kvety, sejeme semenka a pozorujeme ich klíčenie. Poznávame tradície Veľkonočných sviatkov a ľudových tradícií. Vieme čo je život na vidieku a aké zvieratka sa môžu chovať doma. Aj tento rok sa z vajíčok, ktoré sme podložili pod sliepočku vyľahli krásne kuriatka. No a leto je pre nás rozlúčkou s predškôlkami. Tento rok sa s našou škôlkou rozlúčila Katka a Riško. Už sú z nich veľkí prváci a my im želáme, aby sa im v škole darilo a aby im na škôlku ostali krásne spomienky.

Ďakujem všetkým rodičom, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom pričínili o pomoc v našej škôlke, či už materiálne, pomocnou rukou alebo len dobrým slovom alebo poďakovaním. Niekedy stačí iba málo - cítiť, počuť že si našu prácu vážite. Ďakujem všetkým zamestnancom, ktorí v škôlke vytvárajú príjemnú atmosféru, kde sa dá s pokojom a radosťou vzdelávať, tvoriť a pracovať. A v neposlednom rade ďakujem aj pani starostke za zakúpenie nových stolov, stoličiek pre deti do našej materskej školy a sladkostí, ktorými sa deti potešia vždy na Deň detí a Mikuláša.

A vám všetkým praje celý kolektív materskej školy požehnané a milostiplné Vianoce plné zdravia, šťastia a Božích milostí.

Mgr. Alena Šitárová
riaditeľka MŠ

**Projekt našich stredoškolačok Lívie
Gajdošovej a Emy Štefanovej**

KEDYSI A DNES

Dnešná moderná doba priniesla mnoho zmien vo viacerých oblastiach života. Prínos niektorých z nich bol pozitívneho charakteru a iné zasa negatívneho.

Najbežnejším príkladom je stravovanie. Raňajky ako základ dňa obsahovali prevažne chlieb s maslom a lekvárom. Veľký podiel výrobkov, ktoré konzumovali si museli vyrobiť sami, ako napríklad maslo, ktoré si každý musel vymútiť. Ak sa niečo zvýšilo z obeda alebo večere zjedli to na raňajky, aby sa to nevyhodilo. Mnoho z nás si teraz nevie predstaviť raňajky bez mliečnych výrobkov ako sú syry a jogurty. Mäsité výrobky a vajíčka sú produkty, ktorých sa dnes už nevieme vzdať. Naopak v minulosti ich konzumovali len zriedkavo alebo vôbec. Ľudia počítali s tým, že ich raňajky musia byť syté, pretože najbližšie jedlo bolo až o niekoľko hodín. Väčšinou ich jedálničiek nepozostával z 3 častí, ako to máme dnes. Na varený obed nebol čas, pretože sa ľudia venovali práci na poli. Varená bola až večera. Medzi typické jedlá patrili trepanky s tvarohom, kapustou a kyslým mliekom, či rezanky so spráženým domácim maslom, makom a lekvárom. Polievky ako ľušta, zemiaková, kapustová, fazuľová a rôzne druhy múčnikov tiež nemohli chýbať na stole. Pri predstave, že dnes by sme mali konzumovať vyššie spomenuté jedlá nám všetkým behá po chrbte mráz. Šaláty, vyprážané pokrmy a sladkosti skoro vôbec nepoznali. Ak mali chuť na sladké, odkrájali si krajec chleba, ktorý sa piekol raz do týždňa, v sobotu, posypali ho cukrom a pokropili vodou. Niektoré druhy ovocia boli podpultovým predajom a nie každý si ho mohol dovoliť. Momentálne si vieme všetky druhy ovocia zakúpiť v supermarketoch.

V dnešnej dobe chce každý z nás mať vlastný štýl obliekania a neriadiť sa pravidlami. Pred 50 rokmi naše babky či mamky nemali na výber. Obliekali sa do toho, na čo mali peniaze alebo popríklad, čo si ušili. Pri pohľade na našu novodobú, roztrahnú a rifľovú módu sa častokrát stretávame s názormi od našich babiek či nepotrebujeme rifle zašit' alebo či nás pokusal pes. Chápeme, že je to pre nich netypické, pretože ich šatník pozostával prevažne zo sukni, teplákov, blúzok i šatových záster. Mužský šatník bol ešte o niečo jednoduchší.

V minulosti sa veľmi nekládol dôraz na to či žiaci do školy prišli oblečení v teplákoch, no dnes by sme si to dovoliť nemohli, pretože sa to považuje za formu neslušnosti. Vzdelanie bolo v niečom iné, ako je dnes. Povinná školská dochádzka trvala len 9 rokov a hoci školstvo nemohlo vyspelé, tak bolo disciplinované. Po skončení mešťanky mali dve možnosti. Prvou bolo pokračovanie v štúdiu na strednej škole, ktorá sa skončila maturitou alebo na učňovke, ktorá trvala tri roky a bola bez maturity. Ak nechceli študovať alebo im to životná situácia nedovolila, mohli nastúpiť do práce, kde mali vopred pridelené miesto.

Postupom času sa život uľahčoval rôznymi modernými vymoženosťami, ktoré v minulosti nepoznali. Na miesto elektriny si doma svietli pomocou lampášov, ktoré boli plnené gajzom. Pri lampášoch sa deti učili alebo sa rodina spoločne modlila. Potraviny sa neuskladňovali v mrazničkách a chladničkách, ale mali na to svoje špecifické metódy, ktoré sa nám teraz javia ako nepredstaviteľné. Postatou bolo uloženie na chladné miesto. Najčastejšie to bola studňa alebo pivnica, kde bolo mäso uložené v kyslom mlieku, alebo v žihľave, pretože odpudzovala muchy. V dnešnej dobe berieme elektrinu ako vynález, bez ktorého by bol náš život nepredstaviteľný.

Hlavným spôsobom transportu bolo chodenie peši alebo na bicykli. Auto si nemohol dovoliť každý a ten, kto si ho dovoliť mohol mal značnú výhodu. Ak si myslíte, že autobusy ešte nejazdili, tak sa mýlite. Aj do Veľkého Slivníka chodila karosa C-734, kde bolo potrebné si zakúpiť mesačný lístok. Bežnou výbavou súčasnej rodiny je minimálne jedno auto a i to nám je niekedy málo.

Verejne je známe, že dnešné vzťahy sú chladnejšie, menej úprimne a falošnejšie. Dôsledkom toho je skutočnosť, že medzi nami panuje menšia dôvera a väčšia nepravosť či závisť. Vzťahy pred niekoľkými dekadami nemali také problémy, akým čelíme dnes my. Hoci mali málo voľného času aj ten kúsok, ktorý sa našiel sa snažili využiť naplno. Mladí trávili včeri na dedinských zábavách v okolitých dedinách a staršie ženy sa zišli v jednej domácnosti, kde spolu tkali koberce, vyšívali, štrikovali a rozprávali si vymyslené príbehy.

Aj keď si uvedomujeme, že život v minulosti bol ťažší ako ten, ktorý teraz žijeme, musíme priznať, že po emocionálnej stránke bol oveľa veselší a naplnenejší.

Lívia Gajdošová a Ema Štefanová

SLOVNÍK NÁREČOVÝCH SLOV

ambrela - dáždnik
bugil'ar - peňaženka
bigl'ajs - žehlička
brezle - strúhanka
častka - podiel na pozemku
cerlica - nástroj na lamanie ľanu
drabiňák - voz na zväžanie snopov
fertucha, šurc - zástera
funduše - pozemky
firhang - záclona
firštuk - zárubňa
gajz - pretrolej
galagiň - miesto na lúke, kde sa napájali kravy
ganek - veranda
garadiče - schody
gargala - krhla
gerog - kabát
glotky - športové nohavičky
jezulanek - vianočný stromček
katrinka - studnička, ktorá nikdy nezamrzla, pri ihrisku
kontigenty - časť úrody, ktorú bolo treba odovzdať štátu
kubelník - fľaša
kudzelňa - izba, kde sa priadlo

krumple - zemiaky
kuľaša - kukuričná kaša
ľušta - polievka z kapusty, zemiakov, zeleniny
mešťanka - druhý stupeň základnej školy
nadkas'ik - nočný stolík
oberva - obočie
portviš - metla
porvisla - stočená slama na uviazanie snopu
pincl'ik - štetec
pleban - kňaz
sersan - náradie
šamerlík - malý, nízky stolček
šerbjík - nočník
šifoner - skriňa
šnuftigel' - platená vrecovka
šparhlet - platňa na kachľovom peci
špiritus - leh, alkohol
štreka - koľajnica
štremfle - ponožky
torbečka - taštička
trávnica - plachta na nosenie trávy
trepanky - zemiakové halušky
vandl'ik - miska
žochtár - nádoba na mlieko

Štatistika roku 2021

Počet obyvateľov k 15.12.2021 - 324

Narodení v roku 2021 - 3 deti
(Michaela, Martin, Lea)

Opustili nás: Václav Šitár, Mária Durkáčová a Margita Poníková

Spomíname na nich s láskou v modlitbách

Prihlásení obyvatelia: 2

Odhlásení obyvatelia: 5

Zrodila sa láska v krásnu hodinu.

Ježiško svojou malou rúčkou nech žehná celú Vašu rodinu. Krásne Vianoce a v Novom roku všetko dobré praje starostka obce a kolektív OcÚ a MŠ.